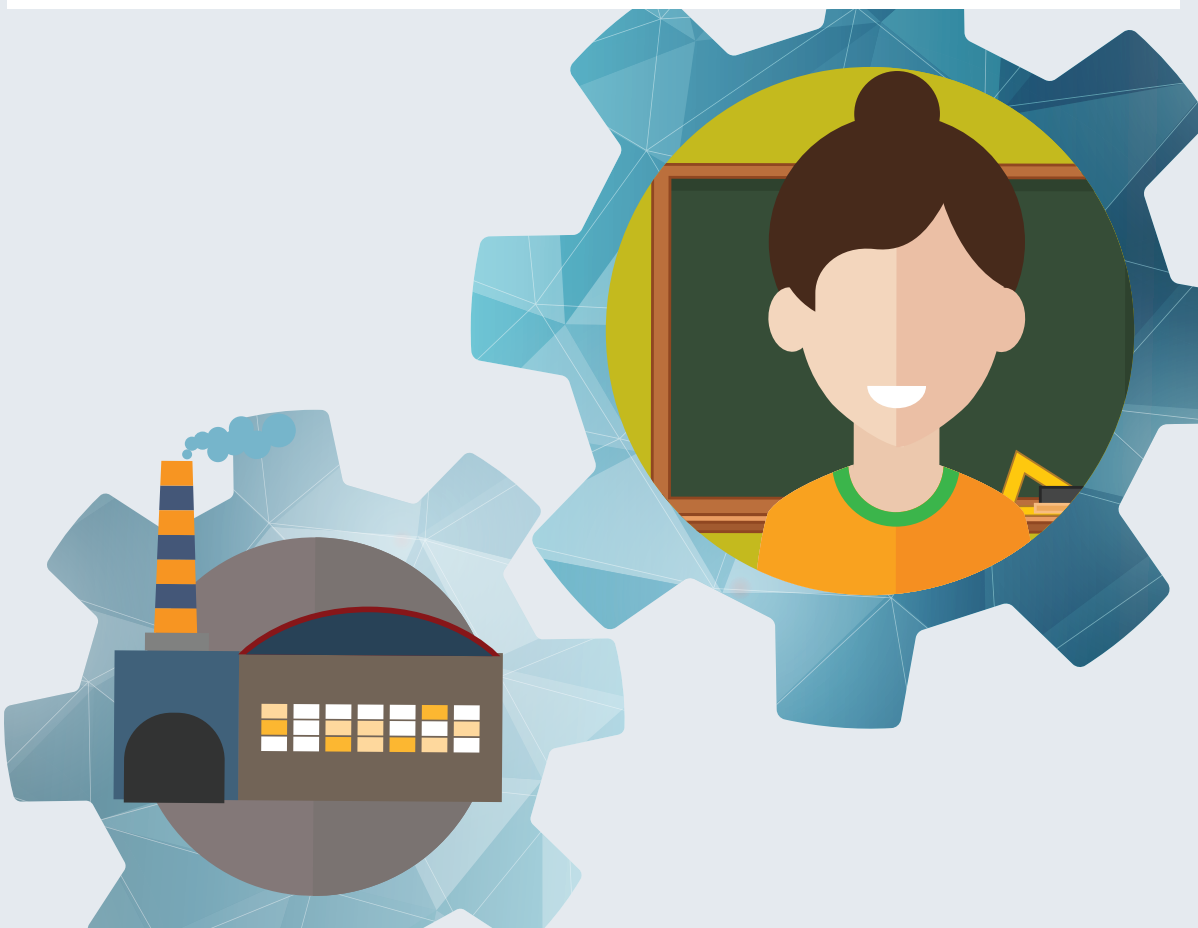

Vodič

za uspješnu organizaciju i izvođenje
praktične nastave kod poslovnog subjekta

VODIČ ZA USPJEŠNU ORGANIZACIJU I IZVOĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA: Stručnim obrazovanjem do kvalitetnog znanja, sigurnog zaposlenja i uspješne karijere

Uvodna riječ

Poštovani čitatelji i čitateljke,

pred vama je „Vodič za uspješnu organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta: Stručnim obrazovanjem do kvalitetnog znanja, sigurnog zaposlenja i uspješne karijere“, koji je rezultat saradnje Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH i Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (Ministarstvo).

Sve veći interes poslovnih subjekata i društva u cjelini za adekvatno obrazovanim i kompetentnim radnicima, doprinijeli su činjenici da stručno obrazovanje i kvalitetno organizovana praktična nastava svakim danom dobijaju sve veći značaj.

Tome značajno doprinosi i činjenica da sve veći broj poslovnih subjekata iskazuje potrebu za izvođenjem praktične nastave u vlastitim prostorijama s ciljem obezbjeđenja kompetentne radne snage i podizanja vlastite konkurentnosti, što je proizvelo potrebu za sistemskim rješenjima, jednakim uslovima za sve i jasnom raspodjelom uloga svih uključenih aktera.

Rezultati detaljne analize stanja u oblasti stručnog obrazovanja pokazali su da je oblast organizacije i izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata nedovoljno regulisana važećim propisima, te da postoji potreba za njenim unapređenjem.

S tim u vezi, kao rezultat saradnje GIZ-a i Ministarstva donesen je *Pravilnik o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata* (Pravilnik), koji je u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde (BPK Goražde) pružio potpuno nov i jedinstven normativni okvir za regulisanje pitanja koja su predstavljala dugogodišnje izazove u oblasti stručnog obrazovanja i organizacije praktične nastave.

Cijeneći važnost organizovanja i izvođenja praktične nastave učenika u realnom radnom okruženju, predstavljamo vam ovaj vodič koji nudi osnovne informacije o organizaciji i izvođenju praktične nastave kod poslovnih subjekata.

Vodič učenicima, poslovnim subjektima i svima zainteresovanim nudi odgovore na moguće dileme u vezi s osnovnim pitanjima o provođenju praktične nastave, te predstavlja najvažnije zadatke svih uključenih aktera.

Vodič je nastao u okviru projekta „Stručno obrazovanje“ koji implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH uz podršku projektnih partnera iz četiri regije, s osnovnim ciljem unapređenja kvalitete stručnog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Zašto reforma srednjeg stručnog obrazovanja?

Osnovni cilj reforme srednjeg stručnog obrazovanja je razvoj stručnog obrazovanja zasnovanog na potrebama privrede i tržišta rada. Stoga, osiguranje kvalifikovane i kompetentne radne snage za potrebe privrede predstavlja osnovni izazov ali i zadatak srednjeg stručnog obrazovanja. Samo uska saradnja privrede i obrazovnog sistema vodi ka sticanju kompetencija, vještina i znanja u skladu s potrebama tržišta rada, što sigurava uslove za brže zapošljavanje učenika, doprinosi većoj konkurentnosti poslovnih subjekata, te u konačnici vodi ka ekonomskom razvoju i prosperitetu države i društva.

Kvalitetno organizovana praktična nastava igra ključnu ulogu u reformi srednjeg stručnog obrazovanja, pri čemu izvođenje iste kod poslovnih subjekata, odnosno u realnom radnom okruženju učenicima nudi brojne prednosti kao što su brže zapošljavanje, sticanje stručnih znanja i vještina traženih od budućih poslodavaca. S tim u vezi, stvaranje konkurentnog i kompetentnog radnog kadra osposobljenog za tržište rada jedan je od osnovnih zadataka

srednjeg stručnog obrazovanja.

Polazna tačka velikih reformskih promjena u srednjem stručnom obrazovanju bio je BPK Goražde koji je, uvođenjem normativnog okvira za regulisanje najvažnijih pitanja koja se vežu za organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata, stvorio pravnu osnovu za sistem srednjeg stručnog obrazovanja sa elementima dualnog obrazovanja. Izvođenje praktične nastave s elementima dualnog obrazovanja u BPK Goražde, odnosno izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta, omogućava kontinuirano prilagođavanje sadržaja praktične nastave potrebama

tržišta rada koje se stalno mijenja.

Uzimajući u obzir veliki interes poslovnih subjekata s područja ovog kantona za učešće u ovom vidu obrazovanja, može se očekivati pozitivna revolucija u srednjem stručnom obrazovanju koja će zasigurno iznjedrili kompetentnu radnu snagu, te doprinijeti ekonomskom rastu kako na mikrorazini (poslovni subjekat), tako i na makrorazini (Kanton, FBiH, te u konačnici i država).

najznačajnija pitanja vezana za organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata, ali i u školama srednjeg stručnog obrazovanja. Ubrzo nakon usvajanja Pravilnika u septembru 2018. godine, isti je pokazao svoje prednosti jer je broj poslovnih subjekata zainteresiranih za saradnju sa školama srednjeg stručnog obrazovanja veći nego što je bio ranije. Čak su i poslovni subjekti koji su prekinuli saradnju sa školama srednjeg stručnog obrazovanja zbog nejasnog zakonskog okvira, istu ponovo uspostavili.

Nastavit ćemo saradnju s Ministarstvom u okviru projekta "Stručno obrazovanje" (3/ 017- 07/2019) kako bismo proširili obim reformskih uspjeha u korist učenika koji pohađaju škole srednjeg stručnog obrazovanja i poslovnih subjekata, odnosno u korist prosperiteta zemlje pružajući perspektivu mladim ljudima i stalni ekonomski rast.

Vjerujemo da se BPK Goražde može smatrati primjerom dobre prakse za ostale regije u zemlji. Vrlo dobra saradnja između Ministarstva, njemu podređenih institucija i privatnog sektora donosi dodanu vrijednost svim učesnicima."

Isabel Rapp,
menadžerica projekta

Isabel Rapp, menadžerica projekta „Stručno obrazovanje“, istakla je: "Izuzetno nas raduje što je Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde prepoznalo značaj srednjeg stručnog obrazovanja s elementima dualnog obrazovanja, kao i poduzelo brojne reformske korake i napore do sada, te da postoje planovi na tom polju za blisku budućnost.

Ostvarili smo uspješnu saradnju s Ministarstvom u pogledu izrade Pravilnika koji uređuje

Damir Žuga,
ministar obrazovanja
BPK Goražde

„Akeri uključeni u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata suočavali su se s brojnim problemima, a prije svega s neadekvatnim normativnim uređenjem ove oblasti, što je u konačnici rezultiralo padom zainteresiranosti poslovnih subjekata za učešće u obrazovnom procesu.

Također, nije postojao pravi mehanizam kontrole uslova u kojima učenici obavljaju

ju praktičnu nastavu, odnosno nisu bili uspostavljeni minimalni kriteriji koje svaki poslovni subjekat treba ispuniti ukoliko želi organizovati praktičnu nastavu u svojim prostorijama. Nerijetko se dešavalo i to da osoba koja ne posjeduje adekvatna pedagoško-didaktička znanja i vještine za rad s učenicima ima ulogu mentora kod poslovnog subjekta. Ova situacija je imala za posljedicu da učenici ne usvajaju sadržaje nastavnog plana i programa, odnosno da učenici nisu podučavani poslovima za odabrano zanimanje.

Dakle, osnovna prava i obaveze subjekata uključenih u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata nisu imala uporište u normativnom aktu što je svakako odvrćalo i mnoge poslovne subjekte, ali i učenike i škole, od organizacije i obavljanja praktične nastave izvan škole.

Također, učenici koji su obavljali praktičnu nastavu kod poslovnih subjekata osnovano su očekivali određenu novčanu naknadu za svoj doprinos, što je u većini slučajeva izostajalo, te dodatno demotivisalo učenike.

Sve navedeno je upućivalo na potrebu za reformom srednjeg stručnog obrazovanja i donošenjem propisa koji bi otklonio gore navedene probleme i uspostavio veći nivo pravne sigurnosti u ovoj oblasti.

Više od godinu dana radili smo na izradi Pravilnika koji detaljno reguliše prava i obaveze svih aktera uključenih u organizaciju i izvođenje praktične nastave učenika škola srednjeg stručnog obrazovanja. Njegovo usvajanje je najveći iskorak ka dualnom sistemu obrazovanja kakav postoji u zemljama članicama Evropske unije. Uvođenjem ovog sistema obrazovanja želimo pružiti našim učenicima i učenicama priliku da kroz srednje stručno obrazovanje steknu ključne vještine i kompetencije, odnosno kvalitetno i primjenjivo znanje koje će im osigurati zaposlenje, a poslovnim subjektima ponuditi stručan kadar. Ključna pitanja, poput: uslova koje svaki poslovni subjekat koji organizira izvođenje praktične nastave mora da ispunjava, pitanje obuke i certificiranja mentora, novčane naknade učenika, osiguranja od posljedica nesretnog slučaja tokom obavljanja praktične nastave, ljekarskog pregleda učenika, mjera zaštite na radu, ugovora koji se zaključuju povodom organizovanja i izvođenja ovog vida nastave i mnoga druga su pronašla uporište u ovom aktu, što će s obzirom na jasnu regulaciju olakšati organizovanje i izvođenje praktične nastave svim akterima. Naredni planirani koraci su izmjena relevantnih pravilnika o ocjenjivanju i polaganju završnog ispita s ciljem uvođenja novog načina ocjenjivanja prilagođenog ovom vidu stručnog obrazovanja.", istakao je Damir Žuga, ministar obrazovanja BPK Goražde.

Organizacija i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta: Škola i poslovni subjekat kao nerazdvojni partneri

Srednje stručno obrazovanje je specifično jer se obrazovanje sve češće odvija na dva mjesta - u školi i kod poslovnog subjekta, tako da se učenici već na samom početku svog obrazovanja imaju mogućnost upoznati s realnim radnim okruženjem, gdje stiču kvalifikacije i potrebna znanja i vještine kako bi po završetku obrazovanja samostalno obavljali poslove odabranog zanimanja.

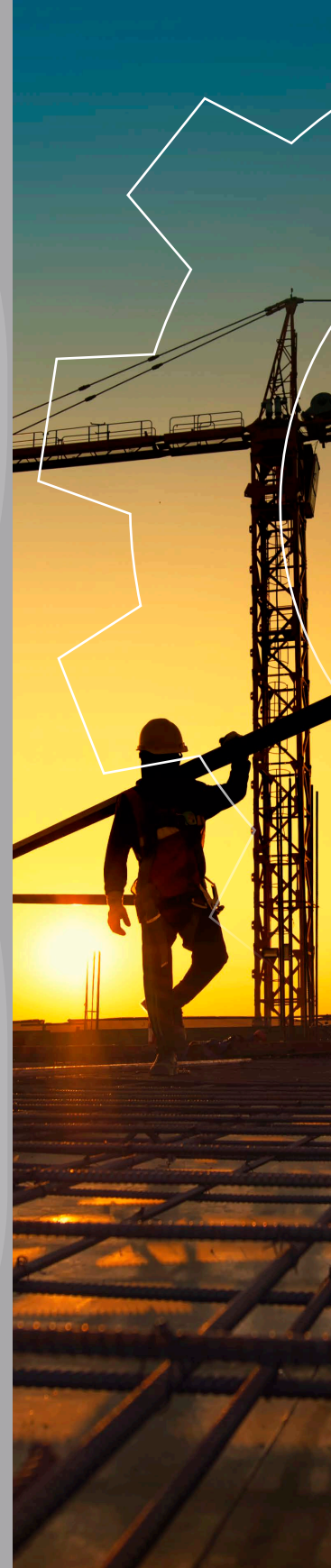
Obrazovanje na dva mjesta učenja, u školi i kod poslovnog subjekta, predstavlja najsigurniji put do zaposlenja, a prednosti ovog vida obrazovanja su višestruke. Jedna od najvećih prednosti je svakako mogućnost da učenici, po završetku svog formalnog obrazovanja, ostanu raditi kod poslovnog subjekta kod kojeg su obavljali praktičnu nastavu. Poslovni subjekat radije ulaže sredstva i vlastite resurse u učenika kroz njegovo formalno obrazovanje, profilisući ga za proces rada prema vlastitim potrebama, nego što ulaže u prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, obuke i usavršavanje radnika. Na ovaj način se učenici obrazuju u potpunosti prema potrebama privrede i tržišta rada što naposljetku predstavlja „win-win“ situaciju za učenika i poslovnog subjekta.

3

Poslovni
subjekat

Škola

Ko, kroz koja ovlaštenja i kako učestvuje u organizaciji i izvođenju praktične nastave kod poslovnog subjekta?

Stupanjem na snagu Pravilnika učenici škola srednjeg stručnog obrazovanja sa područja BPK Goražde dobili su jedinstveno pravno utemeljenje za pohađanje praktične nastave kod poslovnog subjekta i mogućnost obrazovanja sa elementima dualnog obrazovanja. Pravilnik predviđa da se praktična nastava izvodi u školi i/ili kod poslovnog subjekta, odnosno konzorcija poslovnih subjekata.

U nastavku teksta se nalazi vodič kroz sljedeća pitanja:

- **Ko** će biti uključen u proces organizacije i izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta?
- **Koja ovlaštenja i odgovornosti** ulaze u djelokrug aktera uključenih u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata?
- **Kako** se organizuje i izvodi praktična nastava kod poslovnog subjekta?

Ko će biti uključen u proces organizacije i izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata?

- ▶ škole srednjeg stručnog obrazovanja,
- ▶ poslovni subjekt u kojem učenik obavlja praktičnu nastavu,
- ▶ učenici i zakonski zastupnici učenika,
- ▶ ministarstvo obrazovanja i drugi organi vlasti,
- ▶ privredna komora i druge institucije.

Koja ovlaštenja i odgovornosti ulaze u djelokrug aktera uključenih u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnih subjekata?

Škola srednjeg stručnog obrazovanja

- ▶ OBEZBJEĐENJE KOORDINATORA.
- ▶ OSIGURANJE UČENIKA.
- ▶ VOĐENJE EVIDENCIJE O ZAKLJUČENIM UGOVORIMA.
- ▶ SARADNJA S POSLOVNIM SUBJEKTOM.
- ▶ OCJENJIVANJE UČENIKA.
- ▶ SARADNJA S MENTOROM.
- ▶ INFORMISANJE PRIVREDNE KOMORE BPK GORAŽDE.
- ▶ OBEZBJEĐENJE PREVOZA UČENIKA.
- ▶ ZAŠTITA POSLOVNE TAJNE.
- ▶ OBEZBJEĐENJE LJEKARSKOG PREGLEDA.
- ▶ OBRAČUN I UPLATA DOPRINOSA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE.
- ▶ UČEŠĆE U IZRADI I POMOĆ PRI PROVEDBI PLANA IZVOĐENJA PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA.

- » **Obezbjedeње koordinatora.** Škola je dužna, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, sistematizovati radno mjesto koordinatora praktične nastave koja se izvodi kod poslovnih subjekata, odnosno s koordinatorom zaključiti poseban ugovor o radu.
- » **Osiguranje učenika.** Obaveza škola je i osiguranje da je u korist učenika zaključen ugovor o osiguranju u slučaju nezgode tokom obavljanja praktične nastave.
- » **Vođenje evidencije o zaključenim ugovorima.** Škola je dužna voditi evidenciju o zaključenim ugovorima o saradnji i ugovorima o izvođenju praktične nastave.
- » **Saradnja s poslovnim subjektom.** S ciljem učinkovite organizacije i izvođenja praktične nastave škola saraduje s poslovnim subjektom.
- » **Ocjenjivanje učenika.** Ocjenjivanje učenika je u primarnoj nadležnosti škole, osim ukoliko posebni propisi ne predviđaju mogućnost da u ocjenjivanju učestvuje i poslovni subjekat.
- » **Saradnja s mentorom.** Škola je dužna saradivati s mentorom radi obezbjeđenja što kvalitetnijeg izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.
- » **Informisanje Privredne komore BPK Goražde (Komora).** Kako bi poslovni subjekti dobili informacije o potrebi za izvođenjem praktične nastave, škola će po ukazanoj potrebi o tome informisati Privrednu komoru.
- » **Obezbjedeње prevoza učenika.** Učenici imaju pravo na prevoz do mjesta izvođenja praktične nastave na trošak škole, ukoliko nije drugačije predviđeno ugovorom koji zaključuju škola i poslovni subjekat.
- » **Zaštita poslovne tajne.** Škola je dužna osigurati povjerljivosti poslovne tajne poslovnog subjekta.
- » **Obezbjedeње ljekarskog pregleda.** Škola obezbjeđuje i snosi troškove ljekarskog pregleda učenika, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom zaključenim između škole i poslovnog subjekta.
- » **Obračun i uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.** U skladu s važećim propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, škola je obveznik obračuna i uplate doprinosa za PIO za učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, za vrijeme trajanja praktične nastave.

- » **Učešće u izradi i pomoć pri provedbi Plana izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.** Bliska saradnja škole i poslovnog subjekta odvija se i u procesu izrade i implementacije Plana izvođenja praktične nastave.

- » **Planiranje izvođenja praktične nastave.** Poslovni subjekat će u saradnji sa školom učestvovati u izradi i provedbi Plana izvođenja praktične nastave.

Učenci

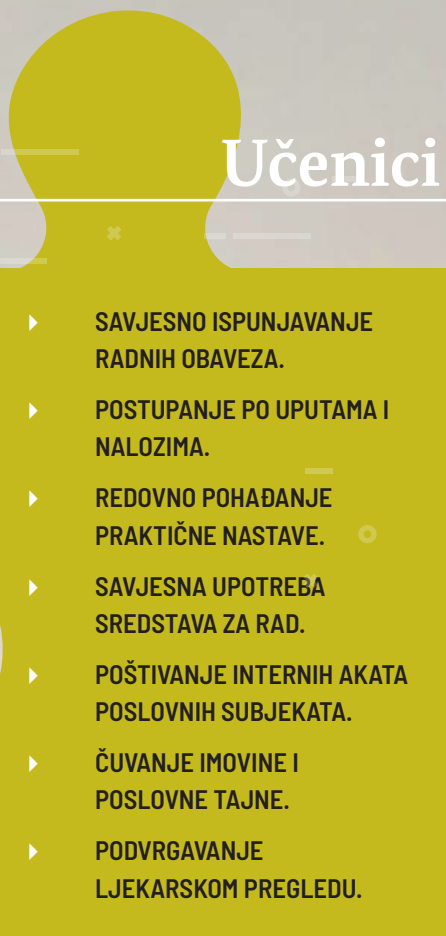
- » **Imenovanje mentora.** Osnovna obaveza poslovnog subjekta je imenovanje lica odgovornog za organizaciju, vođenje i praćenje praktične nastave učenika. Obaveza i preduslov je da navedeno lice prođe odgovarajuću obuku i stekne neophodne vještine za rad s učenicima.
- » **Obezbjeđenje sredstava za praktičnu nastavu.** Učenicima će na trošak poslovnog subjekta na raspolaganje biti stavljena neophodna sredstava za izvođenje praktične nastave.
- » **Obezbjeđenje mjera zaštite na radu.** Poslovni subjekat je dužan obezbijediti mjere zaštite na radu učenika u skladu s primjenjivim propisima iz oblasti zaštite na radu uz poštivanje zakonskih ograničenja u pogledu poslova na kojima mogu raditi maloljetnici.
- » **Učešće u ocjenjivanju.** Ukoliko je to posebnim propisima koji regulišu pitanje ocjenjivanja učenika predviđeno, poslovni subjekat će učestvovati u ocjenjivanju učenika.
- » **Obezbjeđenje toplog obroka.** Poslovni subjekat će obezbijediti besplatnu ishranu učenicima ili isplaćivanje odgovarajuće naknade za ishranu.
- » **Saradnja s koordinatorom i školom.** S ciljem što učinkovitije realizacije praktične nastave, poslovni subjekat će usko saradivati s koordinatorom i školom.
- » **Isplata nagrade učenicima.** Poslovni subjekat je dužan isplatiti finansijsku nagradu učenicima u iznosima i na način određen Pravilnikom.
- » **Vođenje dokumentacije i evidencije.** S ciljem praćenja i nadzora nad procesom izvođenja praktične nastave, poslovni subjekat će voditi pismenu dokumentaciju i evidenciju o učenicima.
- » **Dostavljanje Komori podataka o potrebi za izvođenjem praktične nastave.** Ukoliko postoji volja i potreba poslovnog subjekta da omogući učenicima obavljanje praktične nastave u svojim prostorijama, isti će se obratiti Komori.

- » **Savjesno ispunjavanje radnih obaveza.** U ispunjavanju dodijeljenih radnih aktivnosti od učenika se očekuje da postupa savjesno i odgovorno.

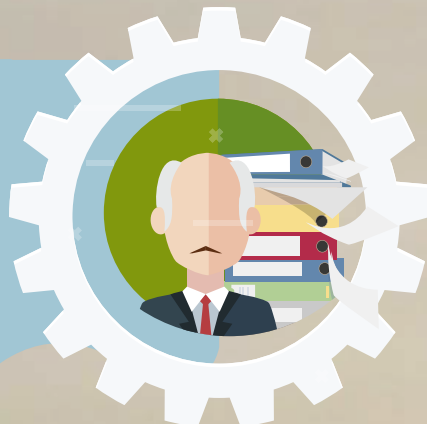

- » **Postupanje po uputama i nalogima.** Od učenika se očekuje i da postupa u skladu s uputama i nalogima mentora (poslovnog subjekta).
- » **Redovno pohađanje praktične nastave.** Praktičnu nastavu učenici su dužni redovno pohađati.
- » **Savjesna upotreba sredstava za rad.** U obavljanju zadataka praktične nastave, učenici su dužni savjesno rukovati sredstvima za rad koja im je povjereio poslovni subjekat.
- » **Poštivanje internih akata poslovnih subjekata.** Učenici su dužni poštovati interne akte poslovnog subjekta.
- » **Čuvanje imovine i poslovne tajne.** Obaveza učenik je i čuvanje imovine i poslovne tajne poslovnog subjekta.
- » **Podvrgavanje ljekarskom pregledu.** Učenici će moći započeti obavljanje praktične nastave kod poslovnog subjekta nakon predočenja ljekarskog dokaza o općoj zdravstvenoj sposobnosti i sposobnosti za obavljanje praktične nastave za konkretni obrazovni profil.

Ministarstvo

- ▶ IMENOVANJE STRUČNE KOMISIJE.
- ▶ DAVANJE ODOBRENJA ZA IZVOĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE.
- ▶ VOĐENJE REGISTRA I EVIDENCIJA O POSLOVNIM SUBJEKTIMA S ODOBRENJEM.
- ▶ IZRADA POPISA OBRAZOVNIH PROFILA.
- ▶ DONOŠENJE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA NA OSNOVU STANDARDA ZANIMANJA.
- ▶ OBUKA MENTORA.
- ▶ OSIGURANJE POTREBNIH INFORMACIJA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I PODIZANJE SVIJESTI O ISTOM.
- ▶ NADZOR NAD PROVOĐENJEM PRAVILNIKA.

- » **Imenovanje stručne komisije.** Ispunjenost uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta u svakom konkretnom slučaju utvrđivat će posebna komisija koju imenuje Ministarstvo.
- » **Davanje odobrenja za izvođenje praktične nastave.** Ministarstvo je zaduženo za odlučivanje po zahtjevima poslovnih subjekata u pogledu utvrđivanja ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave.
- » **Vođenje registra i evidencija o poslovnim subjektima s odobrenjem.** Podaci o poslovnim subjektima koji imaju odobrenje za izvođenje praktične nastave bit će dostupni putem javnog registra kojeg vodi Ministarstvo. Zainteresovanim će biti dostupni i podaci o obukama mentora i o mentorima koji su prošli obuke putem evidencija koje će voditi Ministarstvo.
- » **Izrada popisa obrazovnih profila.** Izrada popisa obrazovnih profila za koje se praktična nastava izvodi kod poslovnog subjekta je još jedna od obaveza Ministarstva.

- » **Donošenje nastavnih planova i programa na osnovu standarda zanimanja.** Ministarstvo je dužno donijeti nastavne planove i programe na osnovu standarda zanimanja, odnosno ishoda učenja definisanih u nastavnim planovima i programima.
- » **Obuka mentora.** U djelokrugu zadataka Ministarstva naći će se i organizacija, na zahtjev i po ukazanoj potrebi, priznate obuke mentora.
- » **Osiguranje potrebnih informacija za stručno obrazovanje i podizanje svijesti o istom.**
- » **Nadzor nad provođenjem Pravilnika.**

Privredna komora

- ▶ PRUŽANJE PODRŠKE I POMOĆI.
- ▶ INFORMISANJE I OGLAŠAVANJE POTREBA POSLOVNIH SUBJEKATA I ŠKOLA.
- ▶ ISTRAŽIVANJE I ISPITIVANJE.
- ▶ DAVANJE PREPORUKA.

- » **Pružanje podrške i pomoći.** Komora je ovlaštena za pružanje neophodne podrške i pomoći poslovnim subjektima u organizaciji i izvođenju praktične nastave.
- » **Informisanje i oglašavanje potreba poslovnih subjekata i škola.** Oglašavanje prijave potreba poslovnih subjekata i škola i pružanje drugih informacija.
- » **Istraživanje i ispitivanje.** Komora sprovodi istraživanje i ispitivanje o potrebama poslovnih subjekata, zahtjevima i mjerama za poboljšanje praktične nastave.
- » **Davanje preporuka.** Komora će po ukazanoj potrebi davati preporuke Ministarstvu o načinima unapređenja praktične nastave kod poslovnih subjekata.

Kako se organizuje i izvodi praktična nastava?

Lako, uz uključenost i doprinos svih aktera! Razvijanje svijesti kod svih aktera o značaju izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta i afirmacija dualnog obrazovanja zahtijeva aktivno učešće svih nadležnih organa vlasti i drugih institucija, škola, poslovnih subjekata, učenika i njihovih zakonskih zastupnika.

Poštovani predstavnici poslovnih subjekata, ukoliko želite primiti učenike na obavljanje praktične nastave, ali ne znate koji su koraci neophodni za to, ispunite ovaj kratki test i ispitajte svoje mogućnosti u pogledu organizovanja praktične nastave!

Obavljate djelatnost koja omogućava prenošenje na učenike znanja i stručnih kompetencija čije sticanje je predviđeno programskim sadržajem propisanim nastavnim planom i programom i Planom izvođenja praktične nastave?

Spremi ste učestvovati u izvođenju praktične nastave i izradi i provedbi Plana izvođenja praktične nastave u poslovnom subjektu?

Raspolažete prostorom, opremom i odgovarajućim sredstvima za obrazovanje određenog obrazovnog profila u skladu s nastavnim planom i programom?

U mogućnosti ste obezbijediti mentora učenicima koji ispunjava uslove predviđene Pravilnikom¹?

Mentor posjeduje dokaz o završenoj obuci o osnovama pedagoško-didaktičkih znanja i vještina za rad s učenicima koji je izdalo nacionalno ili međunarodno regulatorno tijelo, iz oblasti na koje se ovlaštenja odnose?

Ukoliko ste prošli navedeni test – čestitamo!

¹ Mentor je lice koje ima minimalno IV stepen obrazovanja i radno iskustvo u struci u trajanju od najmanje pet godina ili minimalno V stepen obrazovanja i radno iskustvo u struci u trajanju od najmanje tri godine, a koje posjeduje dokaz o završenoj obuci o osnovama pedagoško-didaktičkih znanja i vještina za rad s učenicima koji je izdalo nacionalno ili međunarodno regulatorno tijelo, iz oblasti na koje se ovlaštenja odnose.

Slijedite ove korake kako biste pribavili odobrenje za organizovanje i izvođenje praktične nastave!

- ▶ Podnesite Ministarstvu zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave u kojem ćete navesti osnovne podatke o poslovnom subjektu čiji ste predstavnik, broju slobodnih mjesta za izvođenje praktične nastave određenog obrazovnog profila i druge informacije od značaja za izvođenje praktične nastave;
- ▶ Kontaktirajte Ministarstvo ukoliko vam je potrebna dodatna pomoć;
- ▶ Očekujte posjetu posebne komisije imenovane od Ministarstva koja će provjeriti ispunjavate li uslove za organizaciju izvođenja praktične nastave i na osnovu svega uočenog dati preporuku Ministarstvu;
- ▶ Konačno, sačekajte pozitivnu odluku Ministarstva;

Vaš zahtjev je odbijen, a niste zadovoljni takvom odlukom?

Iskoristite pravo da podnesete žalbu Vladi BPK Go-ražde u roku od 15 dana od dana prijema odluke o odbijanju zahtjeva!

Šta ako ne ispunjavate sve uslove ali želite da organizujete izvođenje praktične nastave učenika?

Kontaktirajte Ministarstvo ili Komoru kako biste dobili informacije u kojim slučajevima imate mogućnost dobijanja privremenog sertifikata/odobrenja za organizaciju praktične nastave!

Ne možete obezbijediti izvođenje kompletnog praktičnog nastavnog programskog sadržaja za određeni obrazovni profil?

Postanite dio konzorcija – zajednice poslovnih subjekata na temelju partnerskog ugovora² i dajte svoj doprinos u organizovanju izvođenja jednog dijela praktične nastave!

Konačno, ukoliko ste dobili odobrenje Ministarstva za organizovanje i izvođenje praktične nastave:

- ▶ Ponudite mjesto/a za izvođenje praktične nastave učenika putem Komore;
- ▶ Osigurajte edukovane mentore;
- ▶ Primite učenike na obavljanje praktične nastave.

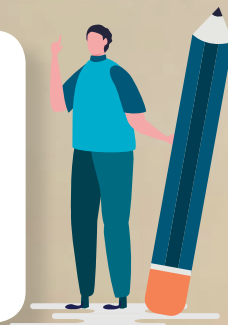
Poštovani radnici, ukoliko želite postati osoba koja prenosi znanje učenicima koji obavljaju praktičnu nastavu kod vašeg poslodavca – budući mentori, slijedite ove korake:

Ispitajte mogućnosti da postanete mentor:

Posjedujete minimalno IV stepen obrazovanja i radno iskustvo u struci u trajanju od najmanje pet godina? Ili

Posjedujete minimalno V stepen obrazovanja i radno iskustvo u struci u trajanju od najmanje tri godine?

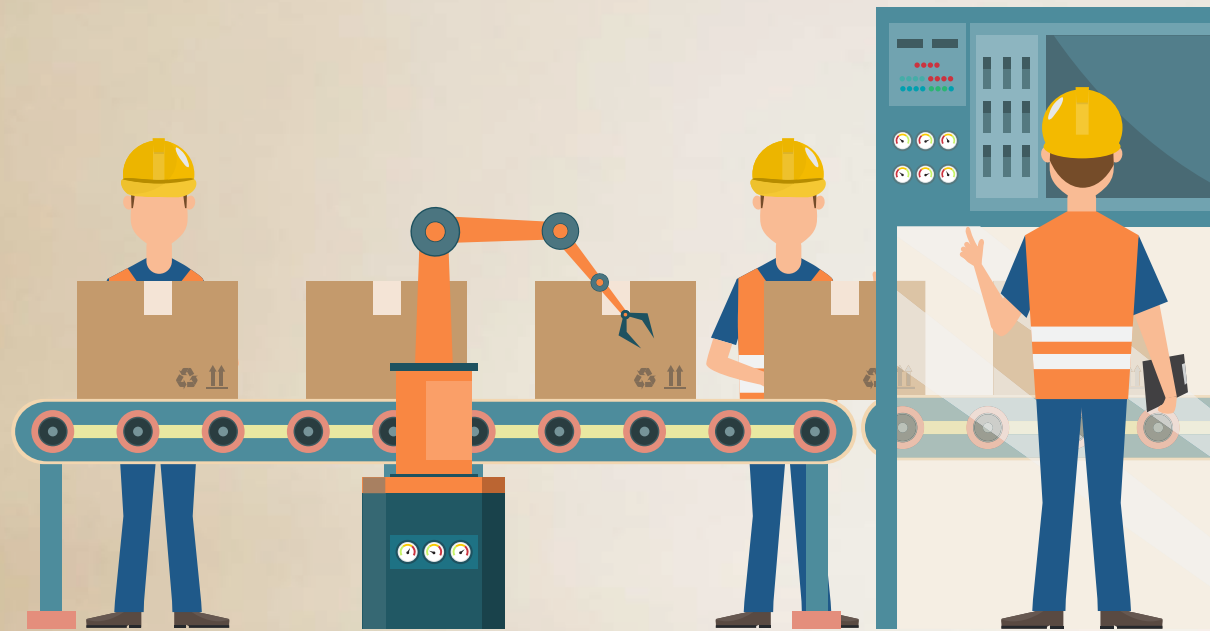

- ▶ steknite dodatna pedagoško-didaktička znanja i vještine kroz obuku za mentore;
- ▶ upoznajte se s obavezama i odgovornostima mentora;

Zanima vas šta ulazi u djelokrug vaših zadataka?

Dragi mentori, pored toga što postajete odani prijatelj i uzor učenicima, vi aktivno doprinosite organizovanju i izvođenju praktične nastave učenika tako što:

- ▶ planirate prijem učenika na izvođenje praktične nastave;
- ▶ organizujete proces učenja i raspoređujete učenike na na radne aktivnosti;
- ▶ starate se da učenici primjenjuju mjere zaštite tokom praktične nastave;
- ▶ učestvujete u izradi i realizaciji Plana izvođenja praktične nastave;
- ▶ nadgledate učenika;
- ▶ vodite evidenciju o prisustvu učenika;
- ▶ učestvujete u ocjenjivanju učenika;

² Sastavni dio Pravilnika je obrazac partnerskog ugovora. Isti obrazac možete pronaći na službenoj web stranici Ministarstva putem linka: <http://bit.ly/PravilnikGorazde>

Od oglašavanja potreba do prijema učenika

§ Kako regulisati međusobne odnose?

Konačno, zadovoljili ste sve uslove za organizovanje i izvođenje praktične nastave i pitate se kako regulisati međusobne odnose u pogledu organizovanja i izvođenja praktične nastave!

Pravilnik je propisao obavezu zaključivanja dvije vrste ugovora: ugovora o saradnji i ugovora o izvođenju praktične nastave, kao i minimalan sadržaj tih ugovora.

Ali, tu nije kraj! Sastavni dio Pravilnika su i obrasci ugovora kao i obrasci raskida ugovora da bi se školama, poslovnim subjektima, učenicima, odnosno zakonskim zastupnicima učenika kao budućim ugovornim stranama u što većoj mjeri olakšalo stupanje u ugovorne odnose. Ovim su se izbjegli dodatni troškovi koji bi mogli nastati za škole i poslovne subjekte u smislu angažovanja stručnih lica za izradu ugovora, ali se i postigao veći stepen pravne sigurnosti.

Ugovor o saradnji zaključuju škola i poslovni subjekat, a ugovor o izvođenju praktične nastave zaključuju poslovni subjekat i učenik, odnosno zakonski zastupnik učenika.

5

UGOVOR O SARADNJI

UGOVOR O IZVOĐENJU PRAKTIČNE NASTAVE

Oba ugovora sadrže sljedeće elemente:

- » podatke o ugovornim stranama;
- » obrazovni profil koji je predmet ugovora;
- » obaveze ugovornih strana;
- » Plan izvođenja praktične nastave;
- » mjesto i vrijeme izvođenja praktične nastave učenika kod poslovnog subjekta;
- » odredbu o disciplinskoj odgovornosti i odgovornosti za štetu učenika;
- » vrijeme trajanja ugovora;
- » razloge za prestanak važenja i raskid ugovora;
- » datum i potpis ugovornih strana;
- » podatke o mentoru kojeg obezbeđuje poslovni subjekat;
- » način rješavanja eventualnih sporova;
- » odredbu o finansijskom obezbeđenju učenika;
- » odredbu o obavezi poslovnog subjekta da učenicima obezbijedi sredstva za rad (materijala, mašina, alata i druge).

Pored navedenih elementa, ugovor o saradnji sadrži sljedeće elemente:

- » maksimalni broj učenika koji je poslovni subjekat u mogućnosti primiti;
- » broj mentora koje obezbeđuje poslovni subjekat;
- » obaveze i prava mentora u poučavanju učenika i ostvarivanju Plana izvođenja praktične nastave;

Ugovor o izvođenju praktične nastave sadrži i sljedeće elemente:

- » identifikacione podatke o školi;
- » dokaz o posjedovanju opće zdravstvene sposobnosti i dokaz o zadovoljenju propisanih zdravstvenih uslova za otpočinjanje praktične nastave (ljekarsko uvjerenje i sanitarna knjižica, ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za obavljanje praktične nastave);
- » odredbu o osiguranju učenika u slučaju nezgode na radu;
- » odredbu o ostalim naknadama za učenike.

Obrasce ugovora možete pronaći na službenoj web stranici Ministarstva putem linka: <http://bit.ly/PravilnikGorazde>

Zašto se uključiti u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta?
Koji su benefiti?

Dragi akteri uključeni u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta, znajte da organizacija iste nije bauk! Naprotiv, izvođenje ovog vida nastave donosi mnogobrojne koristi za sve vas, a na neke od njih vam ukazujemo u nastavku teksta.

Šta želi i šta može učiniti vlast?

Mjere podrške

- ▶ Uspostaviti pravni okvir za organizovanje i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta.
- ▶ Delegiranje autoriteta drugim učesnicima (komorama, poslodavcima, sindikatima, državnim institucijama) i stvaranje sinergije između uključenih aktera.
- ▶ Kontinuirano revidirati nastavne planove i programe na osnovu standarda zanimanja.
- ▶ Nadgledati i razvijati organizovanje i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta na osnovu zvaničnih istraživanja o stručnom obrazovanju.

Koji su benefiti?

Poštovani predstavnici vlasti, pitate se zašto da budete uključeni u organizaciju i izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta?

Zato što nudi:

- » **Jačanje nacionalne ekonomije i društva.** Stručno obrazovanje doprinosi jačanju nacionalne ekonomije i društva kroz usklađivanje obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada. Ključne kompetencije koje su neophodne za uspješno i aktivno djelovanje u društvu trebaju imati prostor i u obrazovnom sistemu Bosne i Hercegovine. U konačnici, ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine zavisi od kvaliteta njenih ljudskih resursa.
- » **Kadrove „po mjeri“ privrede.** Kako je stručno obrazovanje koncipirano na potrebama tržišta rada i privrede, ono obezbjeđuje proizvodnju kadrova koji su „po mjeri“ privrede, odnosno doprinosi ispunjavanju potražnje tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom.
- » **Usklađivanje obrazovne politike s evropskim standardima.** Potpisivanjem i stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju prvi put je uspostavljen formalni ugovorni odnos između Bosne i Hercegovine i Evropske unije na osnovu kojeg je Bosna i Hercegovina stekla, između ostalih, i obavezu usklađivanja zakonodavstva u oblasti stručnog obrazovanja s EU pravnom stečevinom.
- » **Pozitivan efekat na zapošljavanje i zadržavanje radne snage.** Dvostruka svrha obrazovanja i obuke, ekonomska i društvena, poziva na integraciju sektora obrazovanja s drugim sektorima u kojim se kreira politika ekonomskog razvoja, otvaranja novih radnih mjesta i zapošljavanja. Osim što učenici imaju mogućnost zarade tokom školovanja, oni imaju priliku da ih poslovni subjekat koji ih je obučio za rad zadrži i nakon prestanka školovanja. Najbolja motivacija za ostanak mladih ljudi u Bosni i Hercegovini je mogućnost budućeg zaposlenja, što stručno obrazovanje nudi. Za Bosnu i Hercegovinu bez mladih nema ni budućnosti!
- » **Političke poene.** Vlada i nadležna ministarstva dobijaju političke poene zbog pozitivnog utjecaja i efekata stručnog obrazovanja.

- » **Socijalnu i ekonomsku integraciju mladih.** Jedan od glavnih ciljeva stručnog obrazovanja je obezbijediti da svi mladi ljudi budu uključeni u razvoj društva zasnovanog na znanju. Mladi ljudi trebaju sebe vidjeti kao dio ekonomije i društva koje igra vitalnu ulogu na svjetskoj pozornici.
- » **Doprinos pozitivnoj populacijskoj politici.** Struktura bh. populacije ima negativan trend u smislu povećanja broja starijih i smanjivanja broja mladih osoba. To već znatno utječe na vrste poslova, penzionisanje i organizaciju slobodnog vremena. To će u bliskoj budućnosti zahtijevati dodatno obrazovanje i obuku starijeg radno sposobnog stanovništva. Podizanjem stručnog obrazovanja na veći nivo kojim se, između ostalog, nastoje zadržati mladi ljudi u Bosni i Hercegovini doprinosi se otklanjanju gore opisanih negativnih trendova.
- » **Stvaranje pozitivnog unutrašnjeg i vanjskog imidža države.** U konačnici, podrška stručnog obrazovanja će doprinijeti stvaranju pozitivnog unutrašnjeg i vanjskog imidža kantona, entiteta odnosno države.

Šta žele i šta mogu učiniti mladi?

Šta je potrebno uraditi?

- ▶ Razmisli o svojim sposobnostima i željama i posavjetuj se sa stručnim licima.
- ▶ Pronađi informacije o zanimanjima koje nude škole u tvom okruženju ali i šire.
- ▶ Pronađi informacije o poslovnim subjektima koji nude izvođenje praktične nastave u tvom okruženju.
- ▶ Upoznaj se sa svojim pravima i obavezama pri izvođenju praktične nastave kod poslovnog subjekta.

Koji su benefiti?

Dragi učenici, znate li koje koristi stičete kroz praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta?

- » **Stručne kompetencije.** Stičete mogućnost da razvijate stručne kompetencije u skladu s potrebama i kretanjima tržišta rada.
- » **Praktično i profesionalno iskustvo.** Stičete radno iskustvo u realnom korporativnom okruženju i na profesionalnim radnim mašinama i alatima.
- » **Veća šansa za zapošljavanje.** Imate mogućnost za zaposlenje kod poslovnog subjekta kod kojeg pohađate praktičnu nastavu kao i veće šanse za zapošljavanje po završetku srednjeg stručnog obrazovanja uopće.
- » **Provjera izbora zanimanja odnosno pronalaženje svojih preferencija u određenom zanimanju i kompaniji.** Obavljanjem praktične nastave van škole dobijate mogućnost provjere odgovara li teorijsko znanje koje ste stekli u školi vašoj личности, interesovanjima i kompetencijama.
- » **Pravo na naknadu.** Uz sticanje ključnih kompetencija, imate i mogućnost zarade.
- » **Razvijanje samostalnosti.** Kroz prvo radno iskustvo stičete svijest o tome kako postati samostalan.
- » **Pristup različitim profesionalnim i edukativnim mogućnostima.** Kroz ovaj vid nastave stičete mogućnost pristupa različitim profesionalnim i edukativnim prilikama.
- » **Vještine poslovne komunikacije.** Kroz rad u realnom radnom okruženju imate priliku da steknete znanja o osnovama radne etike i poslovne komunikacije.

I zapamtite, stvari koje želite znati ne nalaze se uvijek samo u vašim knjigama!

Šta kažu vaši vršnjaci?

Dženan Bašić, 24
bravar u firmi Tvornica alata
Goražde d. d.

„Učesnik, a ne učenik! Biti učesnik u proizvodnom procesu gdje imate mogućnost da praktično savladate posao i da budete dio proizvodnog procesa čini vas važnim i nudi vam znanje primjenjivo na tržištu rada. Učešćem u proizvodnom procesu učenik, odnosno učesnik doprinosi i samoj firmi, a sam učenik odmah po završetku srednje škole postaje spreman za rad.“

Ibro Brajlović, 21
kuhar u Restoranu „Brajlović“ u
Sarajevu

„Počeo sam zarađivati svoj novac sa 17 godina, znači odmah po završetku škole, što mi je omogućilo i da se osamostalim.“

Šta žele i šta mogu učiniti poslovni subjekti?

Tražite i učestvujte u praktičnoj nastavi:

- ▶ Steknite status licenciranog poslovnog subjekta za izvođenje praktične nastave za određeni obrazovni profil.
- ▶ Ponudite mjesto za praktičnu nastavu učenika.
- ▶ Osigurajte edukovane mentore i primite učenike na obavljanje praktične nastave.

Koji su benefiti?

Poštovani poslovni subjekti, pitate se zašto da budete uključeni u organizaciju i izvođenju praktične nastave?

Zato što vam se nudi:

- » **Mogućnost sticanja kompetentne radne snage** koja zadovoljava potrebe vašeg poslovanja.
- » **Baza talenata.** Prilika da upoznate i obučite potencijalne radnike kroz program praktične nastave i izaberete onog najboljeg kada se javi potreba za zapošljavanjem, što vam omogućava i finansijsku i vremensku uštedu.
- » **Promocija društvene odgovornosti.** Angažovanjem najboljih učenika utječete na kreiranje svijesti da njihov uspjeh bude vodilja i narednim generacijama.
- » **Marketinška vidljivost.** Također, primanje učenika na praktičnu nastavu je prepoznat marketinški alat.
- » **„Probni rad“ s manje izdataka.** Realnost u ljudskim resursima: radnik ostavi dobar utisak na razgovoru, ali se ne može uklopiti u tim ili organizaciju vašeg rada. Primanjem učenika na praktičnu nastavu imate priliku za najefektivniju procjenu mogućnosti učenika u smislu budućeg zaposlenja uz manje troškove.
- » **Dodatna produktivnost.** Dodatni par ruku će vam pomoći da ostvarite veću produktivnost, te stvoriti mogućnost da se postojeći radnici posvete složenijim radnim zadacima.
- » **Mogućnost učešća u izradi nastavnih planova i programa.** Mogućnost kontinuiranog prilagođavanja sadržaja praktične nastave potrebama tržišta rada koje se stalno mijenja.
- » **Inovativnost i energija.** Učenici doprinose inovativnosti i „unose“ novu mladalačku energiju.
- » **Niži troškovi rada.** Novčana naknada koju isplaćujete učenicima znatno je niža od zarade radnika. Bez obzira na najnižu naknadu, učenici su među zaposlenima s najvišim stepenom motivacije. Prilikom organizovanja praktične nastave niste u obavezi da zasnivate radni odnos sa učenikom, niti da mu isplaćujete plaću.

Šta žele i šta mogu učiniti mentori?

Šta je potrebno uraditi?

- ▶ Ispitajte mogućnosti da postanete mentor.
- ▶ Steknite dodatna pedagoško-didaktička znanja i vještine kroz obuku za mentore koju vam obezbjeđuje poslodavac.
- ▶ Upoznajte se sa obavezama i odgovornostima mentora.

Koji su benefiti?

Dragi mentori kod poslovnih subjekata, pitate se zašto da budete uključeni u organizaciju i izvođenje praktične nastave?

Zato što:

- » **Edukovani mentori su jako traženi.** U skladu s Pravilnikom, svaki poslovni subjekat koji prima učenike na obavljanje praktične nastave će morati imati minimalno jednog edukovanog mentora.
- » **Imate priliku za napredovanje i prelazak na višu poziciju.** Biti mentor kod poslovnog subjekta je način da iskusni radnici dobiju odgovornosti na višem nivou i da napreduju u svojoj karijeri.
- » **Imate priliku za lični razvoj, sticanje novih znanja i vještina.** Kroz rad sa učenicima i dodatnim edukacijama mentor će unapređivati postojeća znanja i vještine iz oblasti pedagoško-didaktičkih znanja i vještina, organizacije, timskog rada i komunikacije.
- » **Imate priliku biti uzor.** Za učenike mentori su uvijek uzori i predstavljaju osobe od posebnog povjerenja.
- » **Imate priliku za dodatna priznanja.** Mentori mogu samo biti osobe koje su visoko cijenjene kod poslovnog subjekta.
- » **Imate mogućnost dodatne zarade.** Mnogi poslovni subjekti mentore nagrađuju dodatnim finansijskim sredstvima za njihov nesebični rad.
- » **Doprinosite društvenom razvoju.** Učešćem u stručnom obrazovanju i izvođenjem praktične nastave kod poslovnog subjekta mentor doprinosi ukupnom društvenom razvoju.
- » **Učešće u razvoju budućnosti poslovnog subjekta.** Kvalitetnim i učinkovitim mentorstvom mentor doprinosi reputaciji i razvoju poslovne budućnosti poslovnog subjekta u kojoj učenik izvodi praktičnu nastavu.

Želite znati više?

Prije nego dobijete pojašnjenja mogućih dilema, trebate znati da izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta nije bauk! Pročitajte odgovore na najčešće postavljena pitanja i informišite se o onome što vas najviše interesuje.

Je li učenik u radnom odnosu s poslovnim subjektom prilikom obavljanja praktične nastave?

Tokom obavljanja praktične nastave kod poslovnog subjekta učenik ne zasniva radni odnos, odnosno ne zaključuje ugovor o radu. Dakle, učenik nije radnik u smislu Zakona o radu, niti je poslovni subjekat njegov poslodavac.

Na kojim poslovima učenik može obavljati praktičnu nastavu?

Maloljetan učenik ne može obavljati praktičnu nastavu na naročito teškim fizičkim poslovima, radovima pod zemljom ili pod vodom, ni na ostalim poslovima koji bi mogli štetno i s povećanim rizikom utjecati na njegov život i zdravlje, razvoj i moral, s obzirom na njegove psihofizičke osobine.

S druge strane, punoljetan učenik može obavljati praktičnu nastavu na poslovima određenih radnih mjesta s posebnim uslovima rada uz provođenje specifičnih mjera zaštite na radu i uz podvrgavanje propisanim ljekarskim pregledima u skladu s propisima iz oblasti zaštite na radu.

Kako regulisati odnose između učenika, škole i poslovnih subjekata?

S ciljem detaljnog regulisanja prava i obaveza povodom izvođenja praktične nastave, Pravilnikom je predviđeno ugovorno regulisanje tih odnosa i to putem zaključivanja dvije vrste ugovora, kao i njihov minimalan sadržaj, pa će tako poslovni subjekat, učenik i škola u svakom trenutku jasno znati koje su njihove obaveze, ali i prava.

- ▶ Ugovorom o saradnji uređuju se međusobni odnosi, prava i obaveze škole i poslovnog subjekta, odnosno škole i članova konzorcija u vezi s organizacijom i izvođenjem praktične nastave učenika kod poslovnog subjekta ili kod članova konzorcija.
- ▶ Ugovorom o izvođenju praktične nastave uređuju se međusobni odnosi, prava i obaveze učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika i poslovnog subjekta ili članova konzorcija povodom izvođenja praktične nastave.

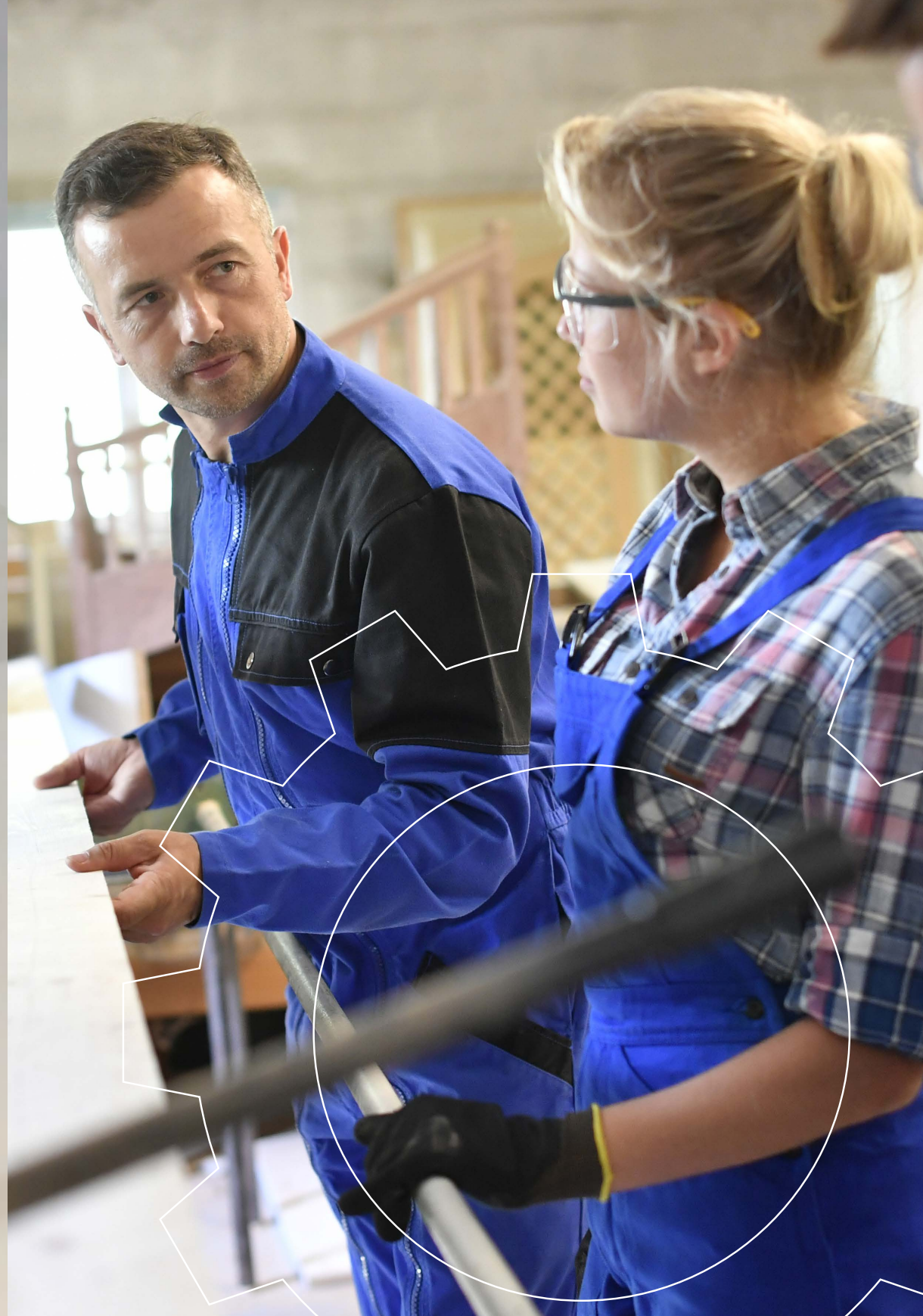
Ko potpisuje ugovore?

Ugovor o saradnji potpisuju ovlaštena lica škole i poslovnog subjekta.

Ugovor o izvođenju praktične nastave potpisuju punoljetan učenik, ili zakonski zastupnici maloljetnog učenika, i ovlašteno lice poslovnog subjekta.

Kada škola može raskinuti ugovor o saradnji?

Škola ima pravo raskida ugovora o saradnji ukoliko poslovni subjekat ne ispunjava ili zakasni s

ispunjenjem ugovornih obaveza ili prestane ispunjavati uslove za izvođenje praktične nastave, ukoliko nad poslovnim subjektom bude pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno odgovarajući postupak koji za cilj ima prestanak postojanja poslovnog subjekta, kao i u drugim slučajevima predviđenim općim pravilima obligacionog prava.

S druge strane, ugovor o saradnji će se automatski smatrati raskinutim ukoliko poslovni subjekat ne omogući učenicima izvođenje praktične nastave, odnosno dijela praktične nastave u ugovorenom roku.

Kada poslovni subjekat može raskinuti ugovor o saradnji?

Poslovni subjekat također ima pravo raskida ukoliko škola ne ispunjava ili zakasni s ispunjenjem ugovornih obaveza, kao i u svim drugim slučajevima predviđenim općim pravilima obligacionog prava.

U kojim situacijama učenik odnosno zakonski zastupnik učenika može raskinuti ugovor o izvođenju praktične nastave?

Učenik, odnosno zakonski zastupnik učenika ima pravo raskinuti ugovor: ukoliko poslovni subjekat ne ispunjava ugovorne obaveze ili prestane ispunjavati uslove za izvođenje praktične nastave, odnosno odgovarajućeg dijela praktične nastave; u slučaju prestanka statusa redovnog učenika i ukoliko se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje. Naravno, ovime se ne dira u pravo učenika da raskine ugovor i u drugim situacijama predviđenim općim pravilima obligacionog prava.

Kada poslovni subjekat može raskinuti ugovor o izvođenju praktične nastave?

Poslovni subjekat može raskinuti ugovor o izvođenju praktične nastave ako je ugovor bio zaključen

na osnovu lažnih podataka i dokumenata, ako učenik bez opravdanih razloga učestalo izostaje s praktične nastave, ako se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje, ako učenik krši svoje dužnosti, kao i u slučaju prestanka statusa redovnog učenika.

Šta će se desiti sa učenikom ako poslovni subjekat u određenom trenutku prestane biti u mogućnosti organizovati praktičnu nastavu?

Ukoliko poslovni subjekat u određenom trenutku prestane biti u mogućnosti organizovati praktičnu nastavu, škola će učeniku omogućiti zaključivanje novog ugovora s drugim poslovnim subjektima. Ako škola ne omogući učeniku obavljanje praktične nastave kod drugog poslovnog subjekta, učenik ima pravo nastaviti praktičnu nastavu u školskim radionicima.

Koju vrste naknade učenik može očekivati?

Učenik ima pravo na nagradu za svoj angažman kod poslovnog subjekta. Visina nagrade određuje se prema ostvarenoj prosječnoj neto plaći u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, proporcionalno broju sati provedenih na praktičnoj nastavi kod poslovnog subjekta, i to: u prvoj godini obrazovanja 15%, u drugoj godini obrazovanja 25%, u ostalim godinama obrazovanja 30%. Međutim, ovo ne sprečava poslovni subjekat da učeniku isplati i veću nagradu.

Učenik također ima pravo i na naknadu za troškove prevoza. Ovu naknadu isplaćuje škola ili poslovni subjekat u ovisnosti od toga kako je ugovoreno. Pored navedenog, učenik ima pravo i na besplatnu ishranu ili odgovarajuće naknade za ishranu koju obezbjeđuje poslovni subjekat.

Ima li učenik pravo koristiti materijale i alate kod poslovnog subjekta?

Poslovni subjekat kod kojeg učenik obavlja praktičnu nastavu je obavezan staviti učeniku na raspolaganje materijal, mašine, alate i ostala sredstva neophodna za izvođenje praktične nastave.

Treba li učenik imati osiguranje i koje vrste?

Učenici su u najvećem broju slučajeva osigurani od posljedica nesretnog slučaja i to putem kolektivnog osiguranja koje škole ugovaraju u korist učenika. Međutim, postoje i primjeri kada učenik odnosno zakonski zastupnik učenika ne pristaje na osiguranje, a škole nisu ovlaštene da ih prisile na zaključivanje ovakve vrste ugovora. Kako bi se izbjegla navedena situacija, a sve s ciljem zaštite učenika, Pravilnikom je predviđena obaveza škole da osigura da je u korist učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnih subjekata zaključen ugovor o osiguranju u slučaju nezgode tokom obavljanja praktične nastave, u protivnom učenici ne mogu obavljati praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta. S druge strane, poslovni subjekat može dodatno osigurati učenika od posljedica nesretnog slučaja koje nastupe tokom obavljanja praktične nastave kod poslovnog subjekta ili preuzeti na sebe u cijelosti obavezu osiguranja učenika ukoliko se postigne takav dogovor između škole i poslovnog subjekta.

Kako da postanem mentor/ica?

Postati mentor/ica je sasvim lako! Kvalifikacije za mentore stiču se nakon uspješno završene obuke za mentore. Mentor treba raspolagati odgovarajućom kvalifikacijom za mentore. Ta kvalifikacija, pored stručnih znanja, obuhvaća i stručno-pedagoške kompetencije. Za više informacija o obukama mentora kontaktirajte Ministarstvo!

Hoće li mentori biti dodatno nagrađeni za svoj rad?

Nema prepreka da mentor bude nagrađen za svoj rad. Štaviše, Pravilnikom je predviđeno da mentor od organa javne vlasti, u skladu s odgovarajućim podzakonskim aktima tih organa, može primiti naknadu kao odgovarajući podsticaj za obavljanje poslova.

Ima li poslovni subjekat obavezu uplate doprinosa za učenike?

Poslovni subjekat nije obveznik uplate doprinosa za učenike koji obavljaju praktičnu nastavu. Obračun i uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu s važećim propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju za učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, za vrijeme trajanja praktične nastave vrši škola u mjesečnom iznosu od 3,00 KM.

Kada su u pitanju doprinosi zbog povrede na radu i oboljenja od profesionalnih bolesti učenika koji učestvuju u praktičnoj nastavi, obveznik obračuna i uplate istih je Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Za kraj

Dragi čitatelji i čitateljke,

nadamo se da vam je sadržaj ovog vodiča bio od koristi.

Vjerujemo da će reforma stručnog obrazovanja doprinijeti jačanju konkurentnosti privrede, promociji i razvoju poduzetništva, profesionalnog i karijernog razvoja mladih i usaglašavanju potreba između srednjeg stručnog obrazovanja i tržišta rada.

"Teoria sine praxis sicut rota sine axis."

(„Teorija bez prakse je kao točak bez osovine“) -
Protagora

Ukoliko vas interesuju dodatni detalji, Pravilnik o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata objavljen je u Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona broj 9/18, a isti možete preuzeti i u elektronskoj formi putem službene web stranice <http://bit.ly/PravilnikGorazde>

Na kraju, ukoliko imate dodatnih pitanja ili određenih nejasnoća, pozivamo vas da kontaktirate nadležno Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Privredu Komoru Bosansko-podrinjskog kantona ili osoblje projekta „Stručno obrazovanje“ GIZ-a.

Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

1. Slavne višegradske brigade 2a
73 000 Goražde
Telefon: 038/221-212
E-mail: obrazovanje@bpkg.gov.ba

Privredna komora Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Sinan Paše Sijerčića 19
73000 Goražde
Telefon: 038/227-644
E-mail: privrednakomora_bpk@hotmail.com

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH Projekat „Stručno obrazovanje“

Splitska 7
71 000 Sarajevo
Bosnia i Hercegovina
Telefon: 033/223-785
E-mail: isabel.rapp@giz.de